

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno CCCCXXXII. ad annum CCCCLI.

Parisiis, 1644

Epistola LXXXIX. Leonis Papae I. Ad Episcopos Provinciae Viennensis.
Aduersus Hilarium episcopum Arelatensem, post eius ab Vrbe discessum
scripta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14584

EPISTOLA LXXXIX.
LEONIS PAPÆ I.

AD EPISCOPOS PROVINCIÆ VIENNENSIS.

Aduersus Hilarium episcopum Arelatensem, post eius
ab Vrbe discessum scripta.

I. Chelidonius episcopus, quem Hilarius damnarat, retractato iudicio absolutus.	IV. Hilario metropolitani dignitas, & potestas in prouinciam Viennensem adempta.
II. Proiectus episcopus, cui agrotanti alterum idem Hilarius substituerat, in integrum restitutus.	V. Quod nulli facile infligenda sit excommunicatio.
III. Electiones & ordinationes episcoporum per quos & quomodo faciendæ sint.	VI. Vt præter Leontii episcopi consensum alterius prouinciæ Concilium non indicatur.

Dilectissimis fratribus vniuersis episcopis per Viennensem prouinciam constitutis Leo.

DIVINÆ cultum religionis, quem in omnes gentes, ^{Dist. 19.} ^{Ita Dominus.} ^{nus.} omnesque nationes Dei voluit gratia coruscare, ita Dominus noster Iesus Christus humani generis saluator instituit, vt veritas, quæ antea legis & prophetarum præconio continebatur, per apostolicam tubam in salutem vniuersitatis exiret; sicut scriptum est: *In omnem terram exiuit* ^{Psal. 18.} *sonus eorum, & in fines orbis terræ verba eorum.* Sed huius muneris sacramentum ita Dominus ad omnium apostolorum officium pertinere voluit, vt id in beatissimo Petro, apostolorum omnium summo, principaliter collocaret; atque ab ipso, quasi quodam capite, dona sua vellet in corpus omne manare; vt exortem se mysterii intelligeret esse diuini, qui ausus fuisset a Petri soliditate recedere. Hunc enim in consortium indiuiduæ vnitatis assumptum, id quod ipse erat voluit nominari, dicendo: *Tues Petrus,* ^{Math. 16.} *& super hanc petram ædificabo ecclesiam meam;* vt æterni ædificatio templi, mirabili munere gratiæ Dei, in Petri soliditate confisteret: hac ecclesiam suam firmitate corroborans, vt illam nec humana temeritas posset appetere, nec portæ contra illam inferi præualerent. Verum hanc petri istius sacratissimam firmitatem, Deo, vt diximus, ædificante constructam, nimis impia vult præsumptione vio-

lare, quisquis eius potestatem tentat infringere, fauendo cupiditatibus suis, & id quod accepit a veteribus non sequendo: cum nulli se subditum legi, nullis institutionis dominicæ credit regulis contineri; a vestro nostroque per nouæ usurpationis ambitum more desciscens, præsumendo illicita, & quæ custodire debuit negligendo. Verum hæc nos, (Deo, vt credimus, adspirante) seruata circa vos nostræ caritatis gratia, quam sanctitati vestræ apostolica semper sedes, vt meministis, impendit, nitimur consilio maturiore corrigere, & vestrarum ecclesiarum statum communicato vobiscum labore componere; non noua instituentes, sed vetera renouantes; vt in status consuetudine, quæ nobis a nostris patribus est tradita, perduremus, & Deo nostro per boni operis ministerium, remotis perturbationum scandalis, placeamus. Nobiscum itaque vestra fraternitas recognoscat, apostolicam sedem, pro sui reuerentia, a vestræ etiam prouinciæ sacerdotibus innumeris relationibus esse consultam, & per diuersarum, quemadmodum vetus consuetudo poscebat, appellationem causarum, aut retractata, aut confirmata fuisse iudicia: adeo vt seruata vnitate Spiritus in vinculo pacis, commeantibus hinc inde literis, quod sancte agebatur, perpetuæ proficeret caritati. Quam sollicitudo nostra, non sua quærens, sed quæ sunt Christi, dignitatem diuinitus datam nec ecclesiis, nec ecclesiarum sacerdotibus abrogabat. Sed hunc traxit, semper inter maiores nostros & bene tentum, & salubriter constitutum, Hilarius ecclesiarum statum, & concordiam sacerdotum nouis præsumptionibus turbaturus excessit; ita suæ vos cupiens subdere potestati, vt se beato apostolo Petro non patiatum esse subiectum: ordinationes sibi omnium per Gallias ecclesiarum vindicans, & debitam metropolitanis sacerdotibus in suum ius transferens dignitatem: ipsius quoque beatissimi Petri reuerentiam verbis arrogantioribus minuendo; cui cum præ ceteris soluendi & ligandi tradita sit potestas, pascendarum tamen ouium specialius cura mandata est: cui quisquis principatum æstimat denegandum, illius quidem nullo modo potest minuere dignitatem, sed inflatus spiritu superbix suæ, semetipsum in inferna demergit.

I. Quæ

*Matth. 16.**Ioan. 12.*

I.

Quæ igitur apud nos in causa Chelidonii episcopi gesta confecta sint, & quæ Hilarius dixerit, dum cum eodem, præfente supradicto episcopo, audiretur, inditus chartis rerum ordo demonstrat. Vbi postquam Hilarius rationale, quod in sanctorum Concilio sacerdotum posset respondere, non habuit, ad ea se occulta cordis ipsius transfulerunt, quæ nullus laicorum dicere, nullus sacerdotum posset audire. Doluimus fateor, fratres, & hunc eius mentis tumorem medelis patientiæ nostræ curare tentauimus. Nolebamus enim ea illi exacerbare vulnera, quæ suæ animæ insolentibus subinde sermonibus infligebat: & quem susceperamus vt fratrem delinire magis, quamuis ipse suis responsionibus innodaret, quam contristare nostris interlocutionibus nitebamus. Absolutus est Chelidonius episcopus, quoniam se iniuste sacerdotio fuisse deiectum, manifesta testium responsione, ipso etiam præfente, monstrauerat: ita vt quod Hilarius nobiscum residens posset opponere non haberet. Remotum est ergo iudicium, quod prolatum in hac sententia legebatur, quod tamquam viduæ maritus sacerdotium tenere non posset. Quod nos quidem seruantes legalia constituta sollicitius volumus custodiri, non solum circa sacerdotes, sed circa clericos quoque minoris officii, ne ad sacram militiam hi permittantur accedere, quibus sit tale coniugium, vt contra apostolicam disciplinam non vnus tantum vxoris viri fuisse monstrantur. Sed sicut eos, quos factum suum non potest excusare, aut non admittendos, aut si admissi fuerint, decernimus remouendos: ita quibus hoc falso obicitur, habita necesse est examinatione purgemus, & suum officium perdere non sinamus. Mansisset namque in illum prolata sententia, si obiectorum veritas extitisset. Redditus itaque est ecclesiæ suæ, & huic quam amittere non debuit dignitati, coepiscopus noster Chelidonius, sicut gestorum series, & post decursam cognitionem sententia, quæ a nobis est prolata, testatur.

II.

Huic negotio sic finito fratris & coepiscopi nostri Proiecti querela successit: cuius ad nos literæ lacrymabiles & dolendæ de superordinato sibi episcopo sunt directæ.

Concil. Tom. 7.

Cc

Epistola quoque ingesta est ciuium, ipsius, & numerosa singulorum subscriptione firmata, inuidiosissimis contra Hilarium plena querimoniis, quod Proiecto episcopo suo agrotare liberum non fuisset, eiusque sacerdotium in alium præter suam notitiam esse translatum, & tamquam in vacuam possessionem ab Hilario peruasore heredem viuentis inductum. Quid hic fraternitas vestra sentiat, cuperemus audire: quamquam de vestris animis nostra non debeat sententia dubitare, cum fratrem in lectulo constitutum, non tam infirmitate corporis aggravari, quam alio videatis dolore torqueri. Quæ spes illi de vita relinquatur, cui de sacerdotio suo desperatio, dum illi alter substituitur, irrogatur? Apparet quam mitis sit corde Hilarius, qui obesse præsumptioni suæ fraternæ mortis credidit tarditatem. Quantum enim in re fuit, is illi subtraxit lucem, abstulit vitam, qui hunc ei dolorem, in locum eius alterum subrogando, ne ad salutem illi recursus esset, iniecit. Esto vt breuis fratri euenerit humanæ conditionis consueta migratio: quid sibi Hilarius quærit in aliena prouincia, & id quod nullus decessorum ipsius ante Patroclum habuit, cur vsurpat; cum & ipsum, quod Patroclo a sede apostolica temporaliter videbatur esse concessum, postmodum sit sententia meliore sublatum? Expectarentur certe vota ciuium, testimonia populorum; quæreretur honoratorum arbitrium, electio clericorum, quæ in sacerdotum solent ordinationibus ab his qui norunt patrû regulas custodiri: vt apostolicæ auctoritatis norma in omnibus seruaretur, quæ præcipit, vt sacerdos ecclesiæ præfuturus, non solum attestatione fidelium, sed etiam eorum qui foris sunt testimonio muniatur; neque vllius scandali relinquatur occasio, cum per pacem, & Deo placitam concordiam consonis omnium studiis qui doctor pacis futurus est ordinatur. Sed ille insperatus nescientibus superuenit, & improuisus abcessit, cursu, vt didicimus, celeri itinera multa conficiens, & per longinquas prouincias tanta immaturitate discurrens, vt videatur gloriam de scurrili velocitate potius, quam de sacerdotali moderatione captasse. Hæc enim directarum ad nos ciuium verba sunt literarum, Ante abcessit, quam eum venisse nossemus. Non est hoc redire,

Dist. 63.
Vota ciuium.

sed fugere: nec salubritatem impendere diligentia pastoralis, sed vim inferre latronis & furis, dicente Domino: *Qui non intrat per ianuam in cortem ouium, sed ascendit aliunde,* Iohn. 10. *hic fur & latro est.* Non ergo Hilarius tam studuit episcopum consecrare, quam eum potius qui ægrotabat occidere, & ipsum quem superposuit male ordinando decipere. Nos tamen, quod vobis credimus, Deo iudice, placitum, in commune cunctis fratribus consulentes, & male ordinatum submoueri, & episcopum proiectum in suo sacerdotio permanere debere decreuimus: id statuentes, vt si quisquam fratrum nostrorum in quacumque prouincia de hac vita decesserit, is sibi ordinationem vindicet sacerdotis, quem illius prouinciæ metropolitanum esse constiterit. Duæ vt videmus causæ transactæ sunt, in quibus tamen multa sunt quæ præter rationem ecclesiasticam videantur esse commissa, & iusti iudicii debeant expectare censuram. Sed nos diutius hic non possumus immorari, cum ad alia, quæ nobis cum vestra sanctitate sollicitius conferenda sunt, prouocemur.

III.

Militaris manus, vt didicimus, per prouincias sequitur sacerdotem, & armati præsidii præsumptione suffulto, ad inuadendas per tumultum famulatur ecclesias, quæ proprios amiserint sacerdotes. Trahuntur ordinandi ante hoc officium his, quibus præficiendi sunt, ciuitatibus ignorati. Vt enim notus qui fuerit & probatus, per pacem petitur; ita per vim necesse est, qui ignotus adducitur, imponatur. Obtestor, obsecro, & sub Dei vos inuocatione conuenio, prohibete fratres talia, & omnem dissensionis materiam de vestris prouinciis remouete. Certe nos ante Deum absoluimus, qui vos ne permittatis vltra hæc fieri conuenimus. Per pacem & quietem sacerdotes qui præfuturi sunt postulentur. Teneatur subscriptio clericorum, honoratorum testimonium, ordinis consensus, & plebis: qui præfuturus est omnibus, ab omnibus eligatur. Ordinationem sibi, vt ante iam diximus, singuli metropolitani suarum prouinciarum, cum his qui ceteros sacerdotii antiquitate præueniunt, restituto sibi per nos iure defendant. Alienum ius alter sibi non audeat vindicare. Suis limitibus, suis terminis sit vnusquisque

contentus : & priuilegium sibi debitum in alium transferre se posse nouerit non licere. Quod si quis negligens apostolicas sanctiones, plus gratiæ tribuens personali, sui honoris desertor esse uoluerit, priuilegium suum in alium transferre se posse credens; non is cui cesserit, sed is qui intra prouinciam antiquitate episcopali ceteros præuenit, sacerdotes ordinandi sibi vindicet potestatem. Non passim, sed die legitimo ordinatio celebretur: nec sibi constare status sui nouerit firmitatem, qui non die sabbati uespere, quod lucefcit in primam sabbati, vel ipso dominico die fuerit ordinatus. Solum enim maiores nostri resurrectionis dominicæ diem hoc honore dignum iudicarunt, ut sacerdotes qui sumuntur hoc die potissimum tribuantur.

IV.

Suis vnaquæque prouincia sit contenta Conciliis, nec ultra Hilarius audeat conuentus indicere synodales, & sacerdotum Domini iudicia se interferendo turbare: qui non tantum nouerit se ab alieno iure depulsum, sed etiam Viennensis prouinciæ, quam male usurpauerat, potestate priuatum. Dignum est enim, fratres carissimi, antiquitatis statuta reparari, cum is, qui sibi ordinationem prouinciæ indebitæ vindicabat, talis in præsentem etiam probatus fuerit extitisse, ut cum ipse frequentius temerariis & insolentibus verbis sententiam damnationis expeteret, suæ tantum ciuitatis illi sacerdotium, pro sedis apostolicæ pietate, præceptio nostra seruauerit. Non ergo interfit ulli ordinationi, non ordinet, qui meriti sui conscius, cum quæreretur ad causam, turpi fuga se credidit subtrahendum, exors apostolicæ communionis, cuius particeps esse non meruit: Deo, ut credimus, hoc agente, qui illum nec opinantibus nobis, & ad iudicia nostra pertraxit, & inter examinationes habitas, ne communionis nostræ consors fieret, ut abscederet latenter effecit.

V.

Nulli Christianorum facile communio denegetur: nec ad indignantis fiat hoc arbitrium sacerdotis, quod in magni reatus ultionem inuitus & dolens quodammodo debet inferre animus vindicantis. Cognouimus enim pro commissis & leuibus uerbis quosdam a gratia

communione exclusos, & animam, pro qua Christi sanguis effusus est, irrogatione tam sæui supplicii fauciatam, & inermem quodammodo, ex utraque omni munimine, diabolicis incurfionibus, vt facile caperetur, obiectam. Certe si quando causa talis emerferit, vt pro commisso criminis qualitate aliquem iuste faciat communione priuari, is tantum pœnæ subdendus est, quem reatus inuoluit, nec particeps debet esse supplicii, qui confors non docetur fuisse commissi. Sed quid mirum eum in laicos talem existere, qui soleat sacerdotum damnatione gaudere?

VI.

Vnde quia nostra longe alia videtur intentio, (nam omnium ecclesiarum statum, & concordiam custodiri cupimus sacerdotum) ad vnitatem vos vinculo caritatis hortantes, & obtestamur, & affectione congrua commonemus, vt ea quæ a nobis Deo inspirante, & beatissimo Petro apostolo, discussis probatisque nunc omnibus causis, decreta sunt, pro vestra pace & dignitate seruetis; certi non tam nostro quam vestro honori proficere, quod talia statuiffe cognoscimur. Non enim nobis ordinationes vestrarum prouinciarum defendimus, quod potest forsitan ad deprauandos vestræ sanctitatis animos Hilarius pro suo more mentiri: sed vobis per nostram sollicitudinem vindicamus, ne quid vltius liceat nouitati, nec præsumptori locus vltra iam pateat priuilegia vestra cassandi. Nostræ enim gratulationi hoc solum crescere profitemur, si & apostolicæ sedis diligentia apud vos illibata seruetur, & per sacerdotalis disciplinæ concordiam, honori vestro perire quod suum est improbis vsurpationibus non sinamus. Et quoniam honoranda est semper antiquitas, fratrem & coepiscopum nostrum Leontium probabilem sacerdotem hac, si vobis placet, dignitate volumus decorari, vt præter eius consensum alterius prouinciæ non indicatur a vestra sanctitate Concilium, & a vobis omnibus, quemadmodum vetustas eius & probitas exigit, honoretur, metropolitanis priuilegii sui dignitate seruata. Æquum est enim, nec vlli de fratribus fieri videtur iniuria, si his, qui sacerdotii vetustate præcedunt, pro ætatis suæ merito in suis prouinciis a sacerdotibus ceteris

deferatur. Deus vos incolumes custodiat, fratres carissimi.

NOVELLA
VALENTINIANI III. AVGVSTI
VNA CVM PRÆCEDENTI LEONIS PAPÆ
DECRETALI DE EADEM RE
in Galliam missa.

De episcoporum ordinatione.

Imperatores Theodosius & Valentinianus Augusti Aetio viro illustri comiti & magistro utriusque militiae, & patricio.

CERTVM est, & nobis, & imperio nostro vnicum esse præsidium in supernæ diuinitatis fauore, ad quem promerendum præcipue Christiana fides, & veneranda nobis religio suffragatur. Cum igitur sedis apostolicæ primatum sancti Petri meritum, qui princeps est episcopalis coronæ, & Romanæ dignitas ciuitatis, sacræ etiam Synodi firmiter auctoritas, ne quid præter auctoritatem sedis istius illicitum præsumptio attentare nitatur. Tunc enim demum ecclesiarum pax vbique seruabitur, si rectorem suum agnoscat vniuersitas. Hæc cum hæctenus inuiolabiliter fuerint custodita, Hilarius Arelatensis, sicut venerabilis viri Leonis Romani papæ fidei relatione comperimus, contumaci ausu illicita quædam præsumenda tentauit, & ideo transalpinas ecclesias abominabilis tumultus inuasit, quod recens maxime testatur exemplum. Hilarius enim, qui episcopus Arelatensis vocatur, ecclesiæ Romanæ vrbs inconsulto pontifice, indebitas sibi ordinationes episcoporum sola temeritate vsurpans inuasit. Nam alios incompetenter remouit, indecenter alios inuitis & repugnantibus ciuibus ordinauit. Qui quidem quoniam non facile ab his qui non elegerant recipiebantur, manum sibi contrahebat armatam, & claustra murorum in hostilem morem, vel obsidione cingebat, vel aggressione referabat, & ad sedem quietis pacem prædicaturus per bella ducebat. His talibus & contra imperii maiestatem, & contra reuerentiam apostolicæ sedis admissis, per ordinem religiosi viri vrbs papæ cognitione